

STADSBYGGNADS KONTORET

Innerstadsavdelningen
Karl-Johan Dufmats
Tfn 08-508 275 27

PLANBESKRIVNING

2009-01-23

S-Dp – 2008-05917-54

1(7)

Förslag

Detaljplan för

Del av Norra Djurgården 1:49

i stadsdelen Norra Djurgården

i Stockholm

S-Dp – 2008-05917-54

HANDLINGAR

Planen består av plankarta med bestämmelser. Till planen hör denna planbeskrivning samt genomförandebeskrivning.

PLANDATA

Planområde

Planen omfattar en del av fastigheten Norra Djurgården 1:49 mellan byggnaderna 43:4, KTH Infocenter, och 43:6, KTH:s bibliotek, och Osquars Backe

Markägförhållanden

Norra Djurgården 1:49 är kronojord vilken förvaltas av Statens fastighetsverk och brukas med tomträtt av statliga Akademiska Hus Stockholm AB.

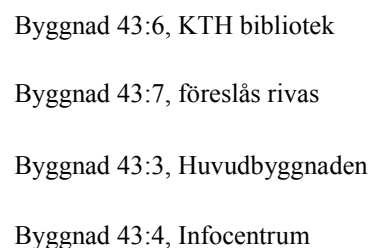
TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktsplan

I Stockholms gällande översiktsplan från 1999 är området för Kungliga Tekniska Högskolan (KTH) markerat som tät stadsbebyggelse och del av institutionsbältet Norra Djurgården. Begreppet tät stadsbebyggelse avser här endast innerstadens bebyggelseområden utanför stenstaden. Institutionsbältet Norra Djurgården hänförs till flertalet av de utbildnings och vårdinrättningar som återfinns på Valhallavägens norra sida. Där ibland kan nämnas Sophiahemmet, KTH och Musikhögskolan. Ny bebyggelse kan enligt ÖP99 tillkomma på institutionsparkernas villkor vari deras grundläggande karaktär bevaras.

Områdesbestämmelser

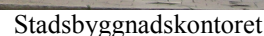
De gällande områdesbestämmelserna för planområdet utgörs av Ob 87032. De reglerar en utökad bygglovsplikt samt skyldighet att söka rivningslov och ett uttalande om att området utgör en kulturhistoriskt särskilt värdefull miljö. Områdesbestämmelserna har som skäl till den utökade bygglovsplikten bland annat uppgivit att de ska skyddas mot påtaglig skada.

Akademiska Hus

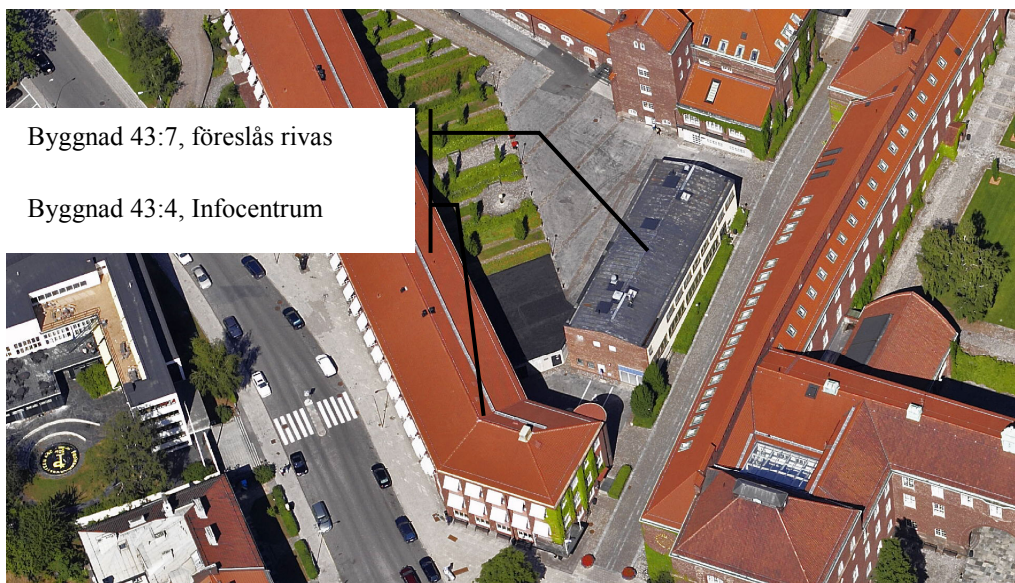
Planområdet utgörs av Infocentrum (byggnad 43:4) och gårdsplanen bakom denna byggnad samt byggnad 43:7 som föreslås rivas. Gårdsplanen är idag delvis hårdgjord och delvis planterad. Byggnad 43:7 är uppförd under 1950-talet med tegelgavlar och i gult putsade sidor mot Osquars Backe och gården. Byggnaden uppfördes från början för KTH:s centrala verkstad och institutionen för läran om verkstadsmaskiner, idag är byggnaden outhyrd.

Infocentrum karaktäriseras av sin strikt uppdelade fasad där tegelpelare avgränsar fönsterbanden. De vertikala pelarna medverkar till att minska intrycket av byggnadens långa sträckning utmed gatan. Karaktäristiskt är även avsaknaden av direkt utsmyckning, den nätta takfoten samt den monotona rytmen i fasadernas uppdelning. Tegelpelarna på Infocentrum samspelar väl med tegelfasaderna på Huvudbyggnaden (byggnad 43:3), vilket medför att byggnaderna trots sina olika byggnadsstilar fungerar väl tillsammans i stadsrummet.

Byggnaden har både arkitektoniska och miljöskapande värden, dock är det miljöskapande värdet större än byggnadens enskilda arkitektoniska värde. Samtidigt är byggnadens användningsområde, som lokaler för högskolans verksamhet, av största vikt för byggnadens och områdets kulturhistoriska värde. Därmed är användningssättet en viktig del av byggnadens kulturhistoriska värde. Det innebär att ett flertal invändiga och exteriöra förändringar kan tillåtas under förutsättning att byggnadens karaktär och miljöskapande värde bibehålls.

Skyddsbestämmelsen syftar till att bevara byggnaden som en del i högskolans historia och framväxt. Samtidigt visar varsamhetsbestämmelserna vilka delar som särskilt ska beaktas vid ändring av byggnaden. Trots att byggnaden bevaras ges därmed möjlighet till förändring, så att byggnaden även fortsatt kan vara en aktiv del i höskoleområdets byggnadsstruktur.

Snedbild mot norr

Stadsbyggnadskontoret

Ny bebyggelse

Valet av plats innebär att den nuvarande byggnaden längsmed Osquars Backe rivs och ersätts med en i grunden trekantig byggnad men med fasetterade hörn. Anslutningen mellan den föreslagna byggnaden och KTH-infocenter sker under nuvarande gårdsnivå. Nedan redovisas arkitekternas formuleringar av uppdraget.

Illustrationsbild för områdets utseende idag

Tham & Videgård Hansson

Illustration över föreslagen byggnad, Osquars Backe

Tham & Videgård Hansson

KTH Arkitekturskola

Arkitekturskolan placerar sig friliggande i gårdsrummet nedanför biblioteket. Den rundade konturen förkortar fasadernas visuella längd, leder blicken vidare runt hörn, och låter byggnaden visuellt ansluta till omkringliggande taklisthöjder. Det förstörade spröjsverket av rostrött stål står mot de äldre byggnadernas handslagna tegel.

Takvåningen utgör en fortsättning på temat med branta tak och tornmotiv kring gården. Från gatunivå framstår byggnaden som avslutad i taklistnivå, medan den sedd på längre avstånd ur vissa vinklar reser sig över hus 43:4. Den smalaste gaveln är vänd mot gården och blir med det branta taket mest tornlik. Takets översta del är en öppen terrass omgärdad av spröjsverket som här löser upp sig så att en gradvis övergång sker mellan byggnad och himmel. Det nya huset är både anpassat till platsen och ett samtida tillägg till den historiska kontexten.

Gator och trafik

Planområdet gränsar till Drottning Kristinas väg, allmän gata, och till Osquars Backe som är kvartersgata. Angöring till både befintliga och tillkommande funktioner är av vikt att bevara för KTH:s interna service och sker främst genom färd på Osquars Backe.

Kollektivtrafik

Området kollektivtrafikförsörjs främst genom tunnelbanans röda linje med station Tekniska Högskolan, men även buss 4 samt ett antal regionala bussar mot Vaxholm och Norrtälje samt Roslagsbanan finns i närområdet.

Parkering och angöring

Idag används gårdsplanen närmst byggnad 43:7 för parkering, vilken fördelar sig på två handikapplatser, två mc-platser samt fyra parkeringsplatser. De två handikapplatserna planerar Akademiska hus att ersätta inom planområdet.

Förlusten av övriga parkeringsplatser kompenseras inte utan fordonen hänvisas till andra parkeringsmöjligheter i närområdet.

Tillgänglighet

De krav som ställs på den föreslagna byggnaden kommer möta kraven i gällande lagstiftning. Både Akademiska Hus och KTH arbetar aktivt för att bygga bort eller på andra sätt kompensera för de hinder som funktionsnedsatta studenter, forskare och besökare kan ha.

Teknisk försörjning

Akademiska hus ansvarar själv för samtliga anslutningar och behov av teknisk försörjning inom området.

KONSEKVENSER FÖR MILJÖN

Kulturmiljö

De delar av KTH som stod klara i och med invigningen 1917 samt senare byggnader för kemi, bibliotek och administration är idag skyddade som byggnadsminnen enligt kulturminneslagen. Samtliga dessa byggnader är ritade av Erik Lallerstedt som också var den förste att hålla i och planera för utbyggnaden av högskoleområdet. 1944 övertogs ansvaret av KTH:s egen byggnadskommitté, med Nils Ahrbom som chef för dess arkitektkontor.

Rivning

Akademiska Hus i Stockholm AB har till både tävlingsdelen och i det fortsatta planarbetet låtit genomföra först en antikvarisk förstudie sedan en byggnadshistorisk utredning och en antikvarisk analys och konsekvensbeskrivning genom Staffan Nilsson, Fil. dr, byggnadsantikvarie på Antikvariska konsultbyrån.

Byggnad 43:7 som föreslås rivas är i Stockholms stadsmuseum inventering oklassificerad. I förstudien konstateras att byggnaden uppfördes 1955 för KTH:s centrala verkstad, i huset inrymdes också institutionen för läran om verkstadsmaskiner. Verkstäderna flyttades 1968 och hela huset uppläts då till institutionslokaler. Huset avviker från Ahrboms övriga KTH-byggnader, eftersom han här frångick det förhärskande tegeltemat och lät putsa huvudfasaderna. Tidigare fanns en snarlik byggnad ett stycke längre upp i Osquars Backe, i öppningen mellan maskinlaboratoriets båda flyglar. Den revs emellertid när det nya biblioteket byggdes. Gården ingår inte i Lallerstedts ursprungliga gårdssystem, men redan tidiga detaljplaner och utbyggnadsplaner föreslog en byggnad utmed Drottning Kristinas väg. Byggnad 43:4, infocentrum, som uppfördes projekterades av Lallerstedt och blev hans sista bidrag till KTH:s utbyggnad. Huset som idag bland annat inrymmer KTH-infocenter är i stadsmuseets inventering klassat som särskilt värdefullt, grön klass.

Avseende rivningsfrågan framgår att byggnad 43:7 visserligen är ett exempel på byggnadskommitténs arkitektkontors 1950-tals arkitektur men att den inte har tillräckliga konstnärliga eller kulturhistoriska värden för att stå i vägen för en ny byggnad.

Bebyggelsemiljö

Vidare går den antikvariska analysen in på gårdsrummet. Gårdsrummet är inte lika genomstuderat och uttänkt som de originaldelar som Lallerstedt huvudbyggnad ger upphov till och byggnad 43:7 har i förundersökningen klassats mer som en lösning på ett akut lokalförsörjningsbehov.

I frågan om förhållandet till den kringliggande bebyggelsen kommer de ur antikvarisk synpunkt svåra övervägandena in. Det handlar här främst om taklisthöjder, tornmotiv och fasadernas genomarbetade och konstnärliga utsmyckning.

Detaljplaneförslaget

Stadsbyggnadskontorets avvägning i frågan är att det förslag som presenteras på ett bra sätt samordnar sig med den bebyggda miljön i valet av cortenstål som fasadmateriell, samtidigt som den i detta val och utformning tar ett tydligt ställningstagande för att det är en modern byggnad som ska få tala ett eget och samtida språk. Likt Ahrboms val av putsade fasader väljer den nya arkitekturskolan att visa på ett eget formspråk och inte försöka konkurrera med befintliga byggnadsminnen och högt värderade byggnader. Valet av takutformning signalerar vidare ett ställningstagande gentemot kringliggande fasader där dessa inte värderas individuellt utan behandlas lika.

Illustration över föreslagen takutformning

Tham & Videgård Hansson

Illustration över föreslagen takutformning

Tham & Videgård Hansson

Behovsbedömning

Stadsbyggnadskontoret bedömer att detaljplanens genomförande inte kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som åsyftas i PBL 5 kap 18§ eller MB 6 kap 11§ att en miljöbedömning behöver göras.

Buller

Arbetsmiljöverket, Stockholms stads miljöförvaltning och Svensk standard rekommenderar samtliga en maximal ljudnivå om 40 dB(A) för kontorsutrymmen. Svensk standard betecknar denna gräns som ljudklass CC. Stadsbyggnadskontoret rekommenderar i sin tur att denna ljudnivå eftersträvas inom projektet.

Tomas Enqvist
Planchef

Karl-Johan Dufmats
Planhandläggare